„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Припослано“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 150. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 1. ОКТОБРА 1897. ГОДИНА XXXII.

После прве конференције код патријарха.

Велимо прве конференције, јер ће бити свакако и више такових. Увидело се, да се не може на једном састанку, так замашна ствар свршити, нити олако прекрхати, те зато се и изабрао одбор од лица, којима је лакше чешће састајати се, који би приуготовио земљиште за даље конферисање.

По патријарховом позиву, сврха је тих конферисања: „да се постигне коначно, и за све надлежне чињенице повољно, уређење наше народно-црквене автономије.“

За те надлежне чињенице сматрају се: српски народ, јерархија и државна власт. Повољно решење питања има се дакле за све те три чињенице наћи.

На конференцији код патријарха заступљене су две надлежне чињенице: српски народ преко својих саборских посланика и епископат. Постигне ли се повољно решење између те две чињенице, онда је положај много лакши, више од половине задаће је решено.

Но одмах на првој тој конференцији испречила се велика тешкоћа постизавању повољног решења између народа и јерархије, јер једна чињеница: јерархија, није изнела своје мишљење о томе, како би се могло повољно за њу и за народ уредити коначно наша автономија, и показала је вољу, да то своје мишљење, тек онда коначно искаже у синоду, када народ на сабору најпре своју изрекне.

Остане ли јерархија и на даље на том становишту, онда је сваки даљи труд узалудан, онда ћемо бадава конферисати, бадава ћемо саборисати.

Патријарх вели у свом позиву да је сазвана конференција „са задатком, да се покуша непосредно и искреном изменом мисли, да се изнађе начин, како бисмо такво уређење оваплотили или најмање, како бисмо уготовили пут истом уређењу.

Но питамо ми, каква је то измена мисли, када једна надлежна чињеница: јерархија, неће да искаже своје мисли, већ то тражи само од друге чињенице, од народа?

Како се може изнаћи начин, да се оваплоти коначно и повољно уређење наше автономије, када неће обе надлежне чињенице заједнички да траже тај начин, наиме, када јерархија неће то да омогући изнашањем својих мисли?

Свакоме је познато, да између народа и јерархије има спорних питања, која отежавају коначно унутрашње уређење наше автономије. И када је искрена воља ту, да се та спорна питања реше, онда је неопходно потребно да се са обе стране јасно и искрено изнесе оно, што се за љубав споразума може жртвовати, а од чега се у интересу саме ствари не може одустати, јер при таким питањима и споразумима, свака страна може и мора нешто жртвовати.

Стане ли и остане ли која страна на становиште: ‚non possumus‘ а, онда је то обмана и самога себе и других, када се саветовања у опште и започињу. И већ пре упуштања у така саветовања мора свака страна са собом бити на чисто, шта мисли попустити и шта задржати.

Но наша јерархија нит говори, нит ромори.

То је изазвало да је на првој конференцији Васа Ђурђевић, који за цело не спада у претерењаке, морао рећи, да се види да ни међу самим епископима нема споразума и слоге у овој ствари. Но тиме се уједно и то показује, да у ње нема добре воље, да народу ијоле изиђе на сусрет. Тако је морало сваком изгледати, а то је потврдила и та околност, што два епископа: вршачки и горњо-карловачки, на конференцију ни дошли нису. — Да се ослаби овај немио изглед, речено је од стране присутних епископа, да споменута два епископа, због болести нису дошли, и да епископат још није ни претресао ово питање.

Да се овоме изађе на сусрет, решено је на конференцији, да се сачека, док епископат буде међу собом на чисто и споразуман, и тек онда да се продужи конферисање.

Ово би донекле задовољити могло, када не би другога било, што прети да осујети сваки успех овим конференцијама.

А то је она изјава од стране епископа, да они као епископат, као целина, као тело једно, не могу претходно своје мисли изнети, јер они тек као синод, могу после свршеног саборског рада, о томе своју изрећи.

Онда је заиста неразумљиво, какву је „измену мисли“ патријарх замишљао, када јерархија неће своје мисли да изнесе!

Сва недаћа нашег народно-црквеног автономног живота за последњих тридесет година, од када се почела уређивати та автономија, најглавнији узрок неуређености те автономије, лежи баш у жалосном факту, да је јерархија у сабору понајвише ћутала и пустила сабор да ради, а после је тај рад делом осујећивала својим упливом код владе, да јој коју мрву откине путем октројака, делом пак тиме, што је после сабора у синоду заузимала непријатељско становиште према саборским закључцима и онемогућавала истима да до потврде дођу.

Може ли се то назвати искреном изменом мисли, када епископат и сада на конференцији ћути, а хоће да задржи бусију иза које ће у виду синода, моћи порушити сав труд и рад саборски.

Згодно је епископима на конференцији примећавано, да се од њих очекује и претпоставља, да ће у конференцији, као надлежна чињеница своје становиште изнети, те да ће онда, када би до споразума дошло, и у синоду формално свој пристанак изрећи Јер се тек не може замислити, да једно мишљење заступају као приватне личности, друго као саборски чланови, треће као чланови конференције а можда четврто као синод. Или су зар у једној соби, где су се сви искупили као чланови конференције други људи, а други опет кад уђу у другу собу као синод?

Овако држање наших епископа врло је непријатан утисак учинило на свакога у конференцији, и за то је поред осталих и конзервативац и владиновац Ђурђевић морао на епископат бацити сву одговорност за неуспех, ако се међу собом не споразуме у заједничком епископском становишту, а та одговорност за неуспех пада на њих и онда, ако се међу собом споразуму и утаначе своје становиште, али га не хтедну изнети отворено и јасно пред конференцију, и ако га доцније и у синоду искрено и истинито не заступају.

Добро је приметио један говорник на конференцији, како су посматрачима из далека изгледале Банфијеве конференције доста смешне, јер се онда само тражило, да чује мишљење позваних чланова, те су подвргнуте биле као неком испиту, а када су поједини од позваних питали Банфија нешто, да он своје становиште и намеру обележи, онда је његова премудрост, лукаво избегавала и извлачила се изговором, да то не спада у делокруг тих конференција.

Па тако нешто као да се смерало и са овом патријарховом конференцијом. Световни чланови требали су да искажу своје мишљење и делом су то и учинили а епископат је хтео то да избегне.

Зар ту онда може бити каквог резултата?

Прва конференција код патријарха морала је сваком улити наде, да би се у погледу унутрашњег уређења наше автономије, могло доћи до споразума, само када би од стране епископата довољно предусретљивости и родољубља било.

У погледу тог унутрашњег уређења најтежа два и најспорнија питања јесу: председништво у општинама и избор свештеничких посланика. Нађе ли се повољно решење у та два питања, то изгледа, да би се све остале тешкоће лако отклониле.

У погледу председништва у црквеним општинама већ одавна нису наши клерикали онако непопустљиви, као што су једно време били, и држимо, да би се ту врло лако погодили, јер се и на самој конференцији чуо са њихове стране глас, да би се могли задовољити тиме, када би се узаконило, да се и свештеник може простом већином за председника бирати, јер би у том случају многи и многи честити свештеник био председник, што му данас, када се иште једногласност, ма који лични непријатељ осујетити може.

Теже је питање, да ли да и даље свештеничке посланике бира народ или само свештенство међу собом? Овде се не може наћи онако посредног излаза као у првом питању. Но сваки увиђавни и непристрасни родољуб, мора увидети, да је за сада у народу тако утврђено то право, да сам себи бира и свештеничке посланике, да би прави издајица народног поверења био онај посланик, који би се усудио то право да напусти, а по свему се може најсигурније знати, да ће овако мишљење у народу још кроз дуго и дуго време утврђено бити, те за десетине година нема изгледа, да ће кадгод народ послати и таку

ПОДЛИСТАК

РЕЗИГНАЦИЈА.

ПРИПОВЕТКА ИЗ ЂАЧКОГА ЖИВОТА.

ЛАЗАРЕВ.

(Свршетак).

II.

Већ око 7. сахата с вечера почели се у велико купити посетиоци у гимназијски ходник.

Ходник иначе доста пространа као да беше сада преузак да прими толике госте. Повећа соба, тик уз салу за забаву, служи за гардеробу. У њој тек осећаш врење к'а оно у кошници. Послужитељ са својом старицом ушепртљио, обоје се узмували се, па само трчкају од једног до другог да приме капуте, а с њима и по коју пару.

— Стрина, дајте брже цедуље за мој капут. Викнуће по десет гласова на једном.

Она сирота не зна коме пре да да. И у тој забуни тек ако од сваког десетог добије по нешто.

Весели жагор, вика и смех помешан са псовком и негодовањем по какве госпе, којој онај ђак умало што не откиде шлеп, чини неку дисхармонију, која ипак тако годи младом уху.

А ђаци?

Ни дај Боже они ђаци, какве их обично виђаш на улици с књигама под позухом.

Сваки се то дао у салонрок, па беле рукавице, па чисте овратнике, па се укипио као преблаги Јеврем, е би помислио, да је какав каваљер са двора Луја XIV.

Све је лепо на њима, ама ипак видиш нешто неприродногa

Бадава, ђак ти је само онда природан кад је ђак.

На једном наста гужва на врати. Њих десетак одборника, који увођаху даме у салу, отимаху се ко да доведе ону лепу госпођицу, а ко ону стару даму (ваљада матер њену.)

Сваки би хтео дакако . . .

На срећу (своју) искрсну Аћим, наравно у салонском оделу Па упознавши у оној девојци своје злато, притрча окретно, елегантно јој пружи руку и уведе је у салу.

Стару поведе Бранко.

Појава Аћимова на забави произвела је велики утисак и сензацију у друштву ђачком.

Њему се баш нико не надаше, а он опет дошао потпуно снабдевен оделом и даром курмохерским.

— Гле онога, што из начела презире забаве.

— Где искупи хаљине ако Бога знате, питаху се у чуду другови његови.

— Ћутите ево га к нама.

И заиста Аћим се приближаваше са каваљерским покретима.

На једном сви прснуше у смех.

Узрок беше сасвим прост.

Споменули смо да је Аћим био благодјејанац. А у благодјејанију је обичај, да се донаша чинија јела пред четворицу, који у један мах ваде из ње. Услед »борбе« за опстанак наравно да се том приликом отимаху. Па тако при вечерашњем жестоком нападају на жути пасуљ случајно се омакну Аћимова рука са кашиком, а пасуљ прсне по кошуљи и капуту, оставивши дубока трага на њима.

Те непримећене колајне изазваше грохотан смех, па би за јамачно почела и задиркивања од његових другова, да се не ослободи Јова изазвавши га на страну.

— Шта си то наопако урадио са собом. Леп си ти и без одличја, или си можда овај пасуљ оставио за доручак сутра, — нашали се он, бришући га својим рупцем.

Аћим се пренеразио.

Тисућу мисли пројурише му кроз главу и све се зауставише на Злати.

— Шта ће она мислити о мени? Само да она није приметила! вајкао се јадник, па би можда и остао на том месту, да га Јова не повуче са собом у салу.

Сала беше дупком пуна.

Предња седишта заузеле даме у елегантном махом белом руху. Са обе стране уза зид стоје господа, па ђаци у црном салонском оделу.

Врућина преотела маха. Ваздух се рекао бих усијао, па тера зној са чела.

После сваке песме овлада већином тишина испрекидана шуштањем женских махалица

Но све то као да није ни најмање занимало Аћима. Његове мисли блудиле су тамо далеко . . . чак тамо у први ред седишта — на крило његове драгане Злате.

После првога дела настала је сеоба у магистратску дворану, која је одређена и удешена за играње.

Што је за игру оде у салу; што је за пиће — у рестаурацију; остало — кући.

Аћим припадаше првима.

За час се напуни дворана веселом младежи. Ту ђаци, па богослови, па тек госпођице. Не знаш која је од које лепша, сваситија, убавија. Дође ти, па би грешан да пожелиш — ка' оно Бајрон — да се сва уста свију девојака слију у једна уста, па да их у један мах ватрено пољубиш.

Весели жагор дизаше се све већма.

Наједном га прекиде војничка музика, засвираше сремско коло.

За час се наниже коло. Једно, па друго, па треће. Не знаш које је од кога китњастије, веселије, ђаволастије.

Весеље обузе све. Сви беху електрисани. Нога игра, па се и срце у грудима разиграло.

Али Аћим као највеселији.

Па није ни чудо. Поред њега поиграва луче његово. Па му мило бого, па би чисто од милина да загрли цео свет.

Музика стаде, а курисање се наравно одпочело

Аћим, признати, »курмохер« науми сада да развије сав свој говорнички дар.

— О, госпођице Злато, како је овде јака запара, то човек не може већ издржати.

— Јесте. Врло ми је топло.

— Видите госпођице, ја сам у опће тога мнења, да су забаве од замашна утецаја на морално, па и на интелектуално усавршавање људи. Оне најбоље оплемењују срце човечје, особито овако млађано срдашце као што је ваше госпођице Смиљанићева Па када још не би биле скопчане са разним опасностима, оне би по мом' уверењу биле најгенијалнија установа садањега образованог друштва . . .

— Али господине, ја сам јако жедна. Па

већину у сабор, која би смела то народно право напустити.

Ко дакле везује успех коначног и повољног коначног уређења наше автономије за захтев, да се одузме од народа право, да бира свештеничке посланике, тај кочи точак за дуги низ година нашем автономном животу, тај је непријатељ коначном уређењу наше автономије, тај ће пред историјом одговарати за сву штету, која отуда пада на народ.

То су одавна већ увидели чак и непристраснији клерикалци и конзервативци, и неки су то своје мишљење и на самој конференцији изрекли, да се мора то право народу оставити.

И сам патријарх је рекао, да он до душе по свом положају као митрополит из сопствене побуде не може одустати од захтева, да свештеничке посланике бирају сами свештеници, али је опетовано нагласио, да ће се поклонити већини епископа, ако они друкчије реше. Тиме је изречено, да то ништа није тако битно, тако одлучно, за које се морају епископи у интересу цркве везати, према томе им ни са тога гледишта ништа не смета, да омогуће, да се до коначног и повољног уређења наше автономије дође.

Сва тежина питања, сва одговорност лежи дакле на епископату, на њему је да душу своју положи за стадо, на њему је да омогући да цела овомесна српско-православна црква изиђе из овога лавиринта и хаоса, епископи ће пред светом, пред историјом бити одговорни, на њих ће пасти сав терет неуспеха и народна клетва, ако не отворе своје српско срце и не приме у наручја своја народ српско-православни, те са њиме доведу до таког уређења нашег народно-црквеног живота, како ће им се имена златни слови забележити, а потомство им славу разносити.

Бирајте! Одлучујте!

Нови Сад 30. октобра.

Немири у Тројединци. Из оних крајева у Тројединци где су избили немири пишу нам, да је немирима у Сјеничаку осим стеклиша и владике Грујића, у неколико повода дао и тамошњи свештеник, који није бирао средства да се умили влади, те да дође до државне припомоћи. У ту цел је о изборима истакао на цркву мађарску заставу. Народу, који је већ са свију страна а у великом размеру гњван од корумптивне владавине, требало је само још дражењем подићи, па да се ували у таку беду и невољу.

Рус о нама.

У „Петерб. Вједомости“ Др. Муравин, који путујући по нашим крајевима, врло добро познаје наш народ и историју му, написао је низ чланака о Србима под насловом „У сињя моря“. Како нам није могуће, које због скучености простора, а које због прилика, у којима се налазимо, донети те чланке у преводу, а штета би било да прођу неопажени од нас Срба, доносимо их у кратком изводу.

У првом чланку описује свој поновни пут у Црну Гору и пребацује Русима, што путују које куда по страном и туђем свету, а не одлазе у Црну Гору „живописну славенску кнежевину, која је очувала лепе црте патријархалног живота.“ и у којој природа у свему превазилази све оно што волемо у Швајцарској, Тиролу, Комском језеру, Кавказу, Криму, Восфору и обали напуљског залива. За тим описује живот и одело Црногорца и Херцеговца, прелази за тим на општу карактеристику Србина велећи, да је најбоља озбиљна културна снага међу јужним Словенима, а та црта се јавља већ под царем Душаном, када је достигао до велике цивилизације у својој огромној царевини. у коју је спадала данашња Србија, Епир, Албанија, Македонија, Тесалија, Босна, Херцеговина и Далмација. Срби су као прави носиоци идеје словенске на југу, већ у почетку четрнаестог столећа достигли до таког културног развића, које их је оградило од асимилације османлијске. Петстолетно турско господство разорило је и ослабило српске провинције, али српски дух није клонуо у борби него напротив, развио се.

Говорећи даље о Бугарима, за које је Русија силне жртве принела, али јој ови незахвалише, „кад у опште нису никад ни осећали љубави према Русији“ опомиње Русе да не бркају Србе и Бугаре као што се то тамо већином чини и ако сад мрзе Бугаре, нека не мрзе Србе, јер Срби су увек били па и сад одушевљени за Русију. „Особито је у нас вели, сазнање нашег сродства са Србима, и ми бацамо на њих одговорност за своје разочарање изазвано понашањем Бугара.“

У другом чланку говори о Србима у Босни и о њиховом јадном стању. Доказује, да је Аустрија себи ставила задаћу 1.) да Србе у Босни обе вере (јер за католике вели да су дошљаци) одели, разроди са осталим Србима; 2.) да убеди Европу како су Босна и Херцеговина процветале под аустријском владавином и 3.) да православне што већма потискује. Да постигне прву намеру, онај Калај, који је писао историју Срба, измишљава „босански језик“, који се учи из „граматике босанског језика“ а „српски“ се језик гони. Назидао је по Сарајеву и Мостару дивне зграде о земаљском трошку, подиже илице и то све показује страним новинарима, који онда кују аустријску управу у звезде, „а не виде иза тих палата бедне колебе настањене голим и гладним људима“.

„Таки је у општим цртама положај православних Срба у Босни и Херцеговини, а тако је скоро и у Далмацији и у опште свугде на аустро-угарској територији. Једино се можемо тешити што свако религиозно и народносно гањање има ту добру страну: што у борби губе енергију и напуштају је само најгори елементи, који су неспособни да очувају своју духовну независност. Они траже спаса у апостатству, у емиграцији, али својим отпадањем и апсентеизмом само побољшавају квалитет елемента, који је остао, играју улогу својевремене ампутације, која спасава организам од распада. За то без обзира на какве прилике, значај Срба, као културно-православне снаге, не слаби. Вечита борба га је прекалила. Прво борба, којом је стекао српско царство, за тим борба са Турцима и сад борба са аустријским режимом“.

У трећем чланку говори о Црној Гори, њеном положају на балканском полуострву и о томе како сви без разлике Срби гледе у њу као спас свој, јер знају да је под заштитом Русије. Говорећи о кнезу Николи као владару и књижевнику, брани га од нападаја, што је дозволио да му ћерка пређе на католичку веру, велећи, да је ту играла улогу узајамна љубав а не политички рачун. „Око њега (т. ј. Николе) групишу се све наде балканског славенства . . . и ако кадгод оно заснује на ново своју независност, нема сумње, да ће крајеуголни камен тога покрета бити Црна Гора“. Славени, негују мисао о томе са одушевљењем и тврдо су убеђени да ће доћи тај тренутак, па за то саветује Аустро-Угарској да би требала да задовољи своје Славене, а не да их гони, јер би тиме отклонила опасност распада, који ће овако неминовно наступити. „Али Немци и Мађари ће, по изгледу пре пристати на пропаст, него да се одреку свога господства“.

Четврти чланак говори о његовом путу из Русије кроз Угарску. Није нам могуће, као што напред споменусмо, изнети све шта вели о Мађарима, али можете бити уверени да то не би задели за шешир; у тако лепој боји износи мађарско „чувено слободоумље“, које се и према њему показало у том, што га је од Будимпеште до Реке пратио шпион, који му је пазио на сваки корак, на сваку реч.

Политичке новости.

Угарска. У седници угарског сабора од понедељника која је била кратка, известио је кућу председник сабора Силађи о смрти Игњата Хелфија, на основу чега је једногласно решено да се за покојником стави туга у записник Осим тога су били на дневном реду предлови о неким вициналним железницама, који су без примедбе усвојени.

— У јучерашњој седници обавио се избор перовође и попунила се празна места у појединим одборима. У тој седници је одговорио министар председник на интерпелацију Кошутову у ствари грчко-турског уговора мира. Држи се да ће и предлови за привремено поравнање бити у тој седници поднесени.

*

Аустрија. У прошлу недељу пре подне одржана је заједничка министарска конференција у Бечу, а по подне министарски савет под краљевим председништвом. У седници тој утврђен је тачно заједнички прорачун, који ће се делегацијама поднети У изгледу је да ће исти бити многоповољнији од прорачуна за текућу годину. Сазив делегација зависиће од тога у ком ће времену оба парламента довршити расправу о привременом поравнању. које је и у аустријском сабору јуче поднесено.

*

Француска. Министар председник Мелине држао је у прошлу недељу у Ремиремонти-ју своју програмну беседу у којој је истакао, да је републиканска странка подељена у два табора, а овоме расцепу криви су радикали. О спољашњој политици рекао је: да је варница на истоку угушена, а то је заслуга Ханотова. Котва спасења за европски концерат, која је пре била само правна реч, постала је дело, које за будућност много наде даје.

*

Турска. Порта је издала наредбу да буду спремни 20.000 анатолски регрута, за службу у Тесалији

— Бугарски дипломатски агент Марков био је у Јилдис-Кјоску, где му је на основу његовог меморандума због српско-бугарског сукоба у Побужју речено да су од обе стране потражена изјашњења у тој ствари и у случају потребе биће изаслана истражна комисија у Скопље. У ствари берата за бугарске епископије у Мађедонији, поново му је обећано, да ће исти бити издани.

— Радње око преиначења и неких нових градња у турској флоти, предузеће се поново и у току ове године постараће се за то одређене комисије.

*

Грчка. Грчки наследник престола Ђорђе вратио се после осмомесечног отсуства у Атину. — За изасланике у комисију која ће тесалијске бегунце спровести кући, постављени су Геслин, Дурутис и Боклапас. — Лист „Ефемерис“ примећује да се немачка влада показује сад јако предусретљивом и изјаснила се, да повериоци Грчки морају бити задовољни са финанцијским надзором, јер немачка влада неће њихове приговоре потпомагати.

*

Шпанија. Министарство је закључило да се генерал Вејлер одмах опозове с Кубе. На Филипинска острва послаће се војничко појачање, а оповаће се и тамошњи гувернер генерал Прим Ревера.

Пренос Вука Караџића.

У прошлу недељу обављено је ископавање праха Вуковога уједно и словенског научника Копитара. При овоме били су присутни српски посланик Михајловић са особљем посланства, начеоник града др. Луегер, подпредседник царског већа др. Крамар, заступник аустр. мин. просвете, заступ. академије наука Јагић, и заступ многобројних словенских друштава; заступљена је била: Српска краљ. академија наука, велика школа и варош Београд, Матица Српска, срп. свеучилишна омладина у Бечу. Говор је држао прво заступник др. Шукље, који је рекао, да се свечаност ова не ограничава само на два братска племена, него на сва словенска племена. Захвалио министру Гаучу, који је на свечаност послао одлично заступство, а поздравио и присутног градског начелника, чему су се присутни одазвали са бурно: живео. После овога је узео реч др. Луегер. Узносио је Вука као одличног сина српског народа, а завршно свој говор: »Спавајте мирно у земљи своје отаџбине!« После њега је говорио још Стој. Новаковић и Др Мурко. После учињеног помена у велнчанственом реду кренула је пратња с прахом Вуковим за Београд. На будимпештанској железничкој станици, дочекао је пратњу с посмртним остатцима генерални конзул српски Барловац и положио красан венац на Вуков одар, сем тога је будимпештанско српско певачко друштво »Слога« и академско иевачко друштво «Кос« отпојало више заупокојених песама. — У Новом Саду је исто тако свечано дочекан прах Вуков, а тако и у Карловцима о чему у брзојаву јављамо У пратњи његовој били су: Ст. Новаковић, Јагић, Т. Хаџић, др. Бељак, др. Квекви̇ћ, Лу-

---

пре него што отпочне игра, допустите ми да одем на једну лимунаду — прекиде га нагло Злата, коју је у истину морила жеђ.

Аћим се нашао у запари Правила етикеције зна у главу. Али у шпагу ни потуре, а чаша лимунаде до врага 4 новч.

— О, не госпођице! — досети се он. — То не могу никако допустити. Овако угрејани не смете ни пошто пити хладна пића, јер би могле наступити рђаве последице.

Али се она не даде одговорити.

— Онда боље да пијете мало воде, — рече, но се уједе за усну, јер се досети, да и чаша воде стаје 1 новч.

Свега га зној облио.

На срећу спази Јову, где се сам шета по сали.

Зовне га

— Дозволите госпођице, да вам преставим свога пријатеља Јована Симића.

— Драго ми је.

— Госпођица Злата Смиљанићева.

— Особито ми је мило.

— Видите г. Симић како вам је пријатељ бездушан. Никако ми не допушта да пијем лимунаде, ма да ја умирем од жеђи, — поче она несташно претити Аћиму.

— Извините госпођице, али мој пријатељ исвесно има оправдане разлоге за то.

— Просто с тога, што се боји рђавих последица по мене.

— Но то није тако страшно. Вама не може бити ништа, ако одмах после тога наставите игру . . .

Аћиму се поче смркавати. Нагло се опрости и оде.

— Ја ћу се сматрати најсретнијим, ако узмогу задовољити жељи госпођице.

Она га љупко погледа и грацијозно метну своју нежну руку у његову . . .

Жагор постајаше све живљи. Умилни девојачки гласови и звонки смех преплетао се са дубљим мушким гласовима.

Све пар по пар иђаше по дворани у живом разговору и пријатној забави, е би рекао да су срећни љубавници

Посматрајући ђоку са гђцом Јелком у онако поверљивом разговору, помислио би да је најсрећнији — што рекао онај на кугли земаљској. Она пиљи у њега као мачка у жижак, па само успија устима, а он лола једним оком гледа у њу, а другим фиксира гђцу Виду.

За њима се опет Јоца Дрмало разманuо, па и рукама и ногама доказује нешто гђци Јелици.

— Видите господине — рећи ће му Јелица — ја из свега вашег причања видим прст судбине. Судбина је то да се Видосава удала за Жарка. Судбина — и ја у њу тврдо верујем.

— Судбина јарац, ко верује ма . . . затрча се Јоца и љуто се уједе за језик.

— Красно! Дивота! Хвала на коплименту! — смејаше се Јелица и ђаволасто га кврцну лепезом по рамену.

— Опростите госпођице али ја нисам мислио то . . . правдаше се Јоца.

— Ха! ха ха!! разлегаше се несташни смех Јеличин.

За овим се низаше други пар, па трећи, па тако — у бесконачност. И ми би такође отишли у бесконачност изнашајући духовите конверзацијн наших курмохера, да на срећу не засвира »трамблан.«

То је опће омиљена игра наших отменијих Српкињица, а о »мазурци«, па о »шнелполци« да и не говоримо.

Елем, засвира трамблан и наравно све мушко и женско паде као на команду једно другом у наручја и поче се вртити по сали.

Ту је дакако и Јова са Златом. Елегантан како беше, рекао би, да је изазвао симпатије лепе Злате. Али он на то није ни обраћао пажње. Он се занимаше цело вече мислима о Јулци, која га је то вече изневерила, не дошавши на забаву.

Окренувши са са Златом двапут око сале, каваљерски је одведе на њено место, где је ишчекиваше неки стран младић, црномањаст са цвикером на очима.

На једном искрсну Аћим, па — пред Јову.

— Молим те узајми ми 1 фор. — рече он молећивим гласом.

— Драге вољо Аћиме, само немој да пијеш.

— Не брини! — беше му одговор, па примивши паре, потрча према вратима.

Но на врага у брзини запе о ногу једнога играча, те се пруђи по поду колики је дуг.

То изазва смех у близини његовој. Али он већ беше у ходнику, па у — рестаурацији, где скруни ваљада на јед две чаше пива

Ми ћемо га оставити где је (а на добром је месту!!), па пођимо у салу. Тамо се међу тим игра у велико валцер. Не знам јели тако свагде, али у К. је та игра некако запостављена.

Зашто, бог ће је знати. Тек у сали беше само 5—6 пари играча.

Међу тима је и наш Јова са Златом.

— Ви господине врло вешто играте валцер, нежно му рече Злата после игре

— Ни близу као ви госпођице.

— Ласкавче! Него шта је то са г. Аћимом? Не видех га још од првог кола.

— Јамачно се у рестаурацији нашао са каквим познаником. А сумњам, да је за увек оставио салу.

— Мислите! Али збиља ја би рекла да је г. Аћим доста лакомислен младић. Бар тако ми се учини вечерас, а и за ово кратко време, од кад га познадох.

Напротив госпођице. Аћим је красан младић и разуман, а спољашњост га можда издаје само као човека лакомислена.

— О, господине, ви сте и сувише нежан. У том тренутку искрсну од некуд Аћим са, разбарушеном косом.

— Човек лакомислен . . . сувише нежан . . . све се то врзло по његовој ђорнутој глави, па смешавши се са ђором произвађаше грозничаву трзавицу у целом му телу.

— Она њега љуби А он лопов оцрњује ме пред њом, и краде ми најдраже благо. А, чекај се . . . шапташе Аћим. Посрћући салом кроз густе редове гледалаца, пратила га је са свију страна грдња, јер је чепао на изменце.

У том засвира »кадрил«.

— У колоне . . . викну Аћим муклим гласом.

Сви се згледаше и нехотице им се оте ироничан осмех.

— Прва фигура . . . eté . . Hier die Damen, hier die Herrn — командоваше Аћим.

— Лакше, лакше! Помео си се корњачо. Прва долази ваљ'да pantalon,

ка Зоре. На одар Вуков положили су венце у Бечу чески посланици у царском већу, бечка општина и ђачко друштво »Зора«. У Будимпешти осим Барловца, академска омладина и српско певачко друштво »Слога.« У понедељак у вече око 11 сах. ноћу стигао је прах Вуков у Земун у пратњи многобројних српских родољуба и научника, који се путем још придружили пратњи У Земуну је воз преноћио а у уторак у јутру, прешао је на станицу српске државне железнице. При доласку праха Вуковог на српску земљу, са свију београдских цркава одјекнула су звона, и звуци њихови умукоше тек кад је прах Вуков стигао у саборну цркву. На станици београдској дочекао је посмртне остатке, министар просвете, председник академије, председник општине београдске, одбор за овај пренос, представници вел. школе, војне академије, просветног савета, свих средњих и основних школа. Ковчег Вуков изнели су из железнице по два члана академије наука, београдске општине, професора вел. школе, војне академије, проф. средњих школа и два учитеља. На станици је још дочекао прах Вуков митрополит са свештенством, влада. државни министри и генерали, председници свих виших судова и чланови свију научних друштава а просветних завода. Кад је ковчег смештен на узвишено постоље, отпевало је београдско певачко друштво Химну Змајеву, коју је Маринковић компоновао, председник академије поздравио је прах Вуков а митрополит учинио помен. На свечана кола однела је омладина велике школе ковчег Вуков А за тим се спровод кренуо у дугом небројеном низу разних просветних друштава, завода, митрополитом, свештенством и са носиоцима безбројних венаца, а на челу овог спровода ишли су носиоци сребрних венаца, гусала, Вукових дела и црвеног крста. Исто тако уз свечана кола ишли су чланови академије а иза кола по групама подељени чланови владе, војништва, разних судова, просветних удружења и свију школа. При помену у цркви појало је београдско певачко друштво. а говорио је митрополит Михајило. Кад је ковчег изнесен пред цркву, говорио је министар просвете, а после овог говора донесени су посмртни остатци до гроба, где су певачка друштва »Обилић« и »Станковић« заједнички појали заупокојне песме. Још је председник академије открио плоче Вукову и Доситијеву које су у зид црквени стављене.

ДОПИСИ.

Испод Велебита. У новије доба говори се, како из вашијех новина видим, много о вашијем епископима Гаврилу Змејановићу и Михајилу Грујићу.

О Гаврилу Змејановићу добро знадете, да своју каријеру имаде да захвали својему глаткому еластичному карактеру, пријатељству Маше Врбице, наклоности баруна Апела и високијех војничкијех кругова и милости — Калајевој. Трудио се, вала јест истина, и барун Николић, ну туде мотив — није политичан. Но чух брате на прелазу негдар, неку чудну причу и хоћу ти је, бога ми и светог Јована, истински да причам, а ти валај пропитнидер и види, аманета ти, што ли је у ствари?

Слушај брате ово: Бијаде ти негдар у Плашком некакви владика Теофан и беја код њега некви млади попа Михајило. И штогодер ти рече оли уради тај владика Теофан, све се то, брате, знало тамо у Загребу. И додија то владици Теофану и ражљути се и мишља о, дуго мишља: Мили бого, ко ли ме издаје? И помоли се Богу и смисли божијом помоћу ови план: „Урадићу, вели, синко Михајило при изборима то и то. Ја ћу ићи тамо и тамо, а ти, вели, остани у Плашком и чекај од мене одговора“

И оде Теофан на пут, ал' оде другамо, а ником другом ни речце не рече. Па оде за тим и у Загреб град. И рекоше му љутито тамо у Загребу: „Ви и опет не мирујете и опет сте били тамо и тамо“.

„На моју епископску чест кажем вам нисам био тамо“ — вели им владика.

„Та шта нисте — кад ми све знамо?“

И оде Теофан кући и оћера одмах попа Михајила.

Путова ти госпоштина велика једном кроз своју земљу и путујућ дође и у Мариндол. И поздрави попа Михајило, поздрави великог господина. И дође у Загреб велики господин и рече свити својој: „Путовао сам много господо, поздравили су ме многи на том путу; поздравили ме и мудро и лудо и лепо и свакако. Ал' како ме поздрави они влашки попо у Мариндолу — тако лепо нико!“

За кратко време одселио се попо мариндолски у Карловце а из Карловаца — и опет у Плашки.

Ма како брате и рашто! Дедер ти то пропитни!

Реља Крилатица.

Вести из места и са стране.

Српско народно позориште. Из Митровице нам пишу: „Стављам вам до знања, да наша позор. дружина данас полази у Осек (горњи град) и да ће се тамо бавити пуна два месеца.“

Српска читаоница у Вел. Кикинди, држаће у недељу 5. окт. после подне своју прву скупштину, у којој ће управа бивше ратарске читаонице поднети извештај о стању благајне и исту предати новој управи. Још ће се у тој скупштини бирати председник и остали часници.

Затворен српски свештеник. Свештеник Мане Николић, који је приликом покоља у Сјеничаку једва некако живот бегством спасао, затворен је. Како нам јављају, судија га је затворио за то, што није одма пријавио када се свет стао купити око цркве. Исход истраге ће доказати, шта је у ствари.

Просвета у Босни и Херцеговини. Почетком ове школске године уписало се у сарајевску гимназију 520 ученика, према лањском броју много више. По вери уписало се 240 православних, 164 католика, 73 мухамеданца, 40 чивута и 3 других вероисповеди.

Зима у приморју. Из Клана код Реке јављају, да су се на жестокој бури и зими смрзла четири радника. Тако исто из Трста јављају да се код Новиграда од велике зиме смрзла два човека и једна госпођа. На Учкој гори пада силан снег.

Прослава 50-годишњице хрватског службеног језика. Хрвати чине сходне припреме да би дана 22 и 23. октобра т. г. прославили педесетогодишњицу дана, кога је пок. кардинал Хаулик предложио сабору да се уведе службени хрватски језик у краљевинама.

Игњат Хелфи. У Будимпешти је умро у 67. години после дужег боловања Игњат Хелфи члан Кошутове странке. Дуже времена живео је као емигрант у Италији где је био професор и бавио се новинарством. После поравнања 1867. год. вратио се у отаџбину. Смрт његова пишу будимпештански листови — није само губитак за кошутову и 48-шку странку него ће и у осталим странкама изазвати опће саучешће, јер је признат био као вешт политичар особито у финанцијалним стварима.

Руско министарство пољопривреде отпочеће у идућој години вештачке радове за наводњавање надлжанског среза у Фергану и близу Ташкента. Површина земље, која је у овом срезу до сад била пустара а на коју се сад има навести вода, износи 48,250 десетина, и на њој се, како је већ утврђено, може гајити изврстан памук и грожђе. Послови око наводњавања изнеће преко 2,800.000 рубаља.

Верски фанатици. У Русији има пуно верских сектараца, који са својом вером толико претерују, да им се поступак противи и божјим и људским законима. Тако не давна у Тернови код Тираспола ископана су мртва телеса сектараца, који се дадоше живи закопати. Међу овима налази се и жена и деце. Ковалев, поглавар те претеране секте, изјавио је, да је знао, када се ови дадоше живи закопати, али неће да каже, где се налазе закопани остали сектарци.

Париска светска изложба. Француски министар трговине саопштио је одбору коморе, да је за светску изложбу, која ће бити 1900. године издано прошле године 808.000 фор. Ове године према прорачуну издаће се 5,451.000 фор., доидуће године 14,616.458 фор.; год. 1899. издаће се 12,097.000 фор.; 1900. издаће се 19.788.000 фор.: а 1901. године 1,397.987 фор. Од ових 54 милијуна даје град Париз 10 милијуна, бонови за изложбу 30 мил., а држава 14 милијуна.

Утврђивање Јањине. У скоро ће приспети у Солун једна техничка комисија која ће одредити тачке у вилајету јањинском, на којима ће се подићи утврђења. Осим Јањине још четири друге вароши биће утврђене.

Друштво за осигуравање живота „The Greshem“ у Лондону. 48. извештај о обртној години завршен је 31. децембра 1896. г., који је у редовној и главној скупштини акционара од 27. априла 1897. г. поднесен показује следеће главне тачке: У години 1896. издало је друштво 8654 полица преко капитала 80,577.950 круна. Приход премија те године по одбитку суме, која је издана за повратна осигурања износио је 22,823.521.57 круна, где се рачуна и 3,444.22219 круна премије прве осигуравајуће године. Биланција каматне конте прошле обртне године износила је 4500,665.21 и повисила је приход друштва заједно са приходом премија 26,384.186·77 круна, Потраживања из полица за осигуваване на живот, која су у тој години друштво за исплату поднесења изнашала су 10,104,91502 круне. Потраживања из осигуравања за опреме и мешовитих износа и т. д. Чија је плативост наступила била износила су 2,522,808·96 круна. За откуп полица издано је нрошле године 1,209,712·50 круна. Осигуравајући фонд и фонд за ренте подигли су се у тој години за 10,249.41·56 круна. Укупна актива на крају обртне године 31. децембра 1896. износила је 157,805.340·21 круна. Капитал је био пласиран: 490,778·86 круна у фондовима енглеске и мрнарске банке, 389,524·90 круна у вредностима колонијалне владе, 29,109.911·15 круна у страним вредностима, 7,810.090·21 круна у жељезничким акцнјама, приоритетима и гаранцијама, 60,416.658·13 круна у жељезничким и другим обвезницама, 17,411.131·36 круна у власништву кућа, где спадају куће друштвене у Бечу и у Будимпешти, 8,378.138·12 круна у хипотекама и у разним вредностима 33,738.107·48 круна. — У обим својих операција преузело је друштво и хипотекарно осигуравање.

Ново ратно пристаниште у Енглеској. Енглески адмиралитет је закључио да у Доверу сагради огромно ратно пристаниште које би стало 71 милијун марака. Простор мола заузеће 247 хеттара, а радња која је већ отпочела биће готова 1908, године.

Кратке вести. Руски сликар Ајвазовски поводом своје 50 годишњице одликован је од цара Николе орденом Александра Невског. — Загребачки фабрикант сапуна Дајч прегледао је фабрику сапуна код свога рођака у Крапини. Кад се надвирио над један казан, омакне се и упадне у сапунску масу која се кувала; извучен је напоље као лешина. — У Сребрни рудник Беранска у Ческој код Кутенберга, провалила је вода и нарасла на 150. м. (окно је дубоко 300 м.); два радника се утопила а остали спасли. Исти овакав случај десио се у Таганрогу у Русији, где се 48 људи утопило. — У Будимпешти подићи ће се три нова парка. Ако време допусти радња ће отпочети још ове јесени, иначе на пролеће. Укупан прорачун износи 49.000 фор. — У Портланду је умро Нестор вегетријанаца неки Дов Цецил у својој 90-тој години. — У Франкфурту на Мајни одржаће се 8. и 9. децембра ове године међународна железничка конференција ради уређења летњег возног реда. — У Прагу се убио предстојник прашког предграђа једног због финанцијалних неудаћа и ако му иметак репрезентира вредност од 700.000 фор. — У Америци почињу правити бицикле од артије. Артија је импрегнирана и савијена у цеви тако, да је точак за $^1/_3$ лакши од пређашњих,а и — јачи. — Бележник општине Смиљан у Хрватској проневерио је 1500 фор. те сад каје своје недело у затвору. — Два немачка геолога пронашла су код Порто-Ферарија трагове злата и бакра. Држе да су ту руде злата. — Принцу Владимиру Аргутински-Долгорукову украдена је у једном бечком хотелу кутија са разним драгоценостима у вредности од 1000 фор.

Најновије вести.

Турско-грчки мир. Аустро-Угарска је именовала у мешовиту комисију за одређење границе турско-грчке, војеног аташеа у Цариграду Гисла. У дипломатско-финанцијској комисији, која има да обради у 2 чл. уговора за мир предложену финанцијску контролу, заступаће је дворски саветник у министарству спољашних послова, витез Сувара.

Положај у Аустрији. На скупу католичког народног удружења у Линцу изјавио је др. Ебенхох, да католичка народна странка није противник тројног савеза, јер су пријатељи цареви и њени пријатељи. Заступник Дипаули говорио је, да се предлогом за повлачење наредбе о језику, не смера то, да се та наредба поништи, него да се замени сходним законом о језику.

— Pantalon... vies a vies.. госпођице... vor...

Свеопћи смех.

— Одмах да си иш'о кући. Како би ти пијан долазио амо. Брже самном — укори га Јова и поче га водити.

— Ти, ти се усуђујеш. Подлац... лопов

— Кући, ево професора Микића. Ако те примети испириђеш из гимназије.

Ове речи падаше му као жива жеравица на срце. Он беше трезан.

Одгурну Јову, па оде доста правилно из сале. Ми би га драге воље сасма напустили и прешли на занимљивије ствари, јер су његове будалаштине јамачно већ досадне. Али на жалост то није могуће, Аћим је главни јунак ове приповетке, па га морамо хтели не хтели до краја испратити.

Но срећа наша, те се већ завршују његови »малери«, јер је забава а с њоме дакако и наша приповетка на свршетку.

Елем, Аћим овамо онамо па — у рестаурацију.

Куд' ће куга, већ у свој род!

Столови пуни. Раја засела, па се не миче с места. Тамбураши извијају, песме се певају.

За време сваке паузе дигне се звека чашица; за тим настане тихо клокотање, па — опет вика.

Наш јунак приступи сасвим достојанствено једном столу.

Буре са пивом, што га плаћа коровођа ђачког певачког друштва, беше на измаку.

Аћим је још доспео, да скруни онако с ногу две чаше, а с трећом да наздрави. Коме ће само?

Коровођи је — колико се он сећа — наздрављано најмање десет пута.

И он устане.

»Господо и браћо! (Немир са свију страна. Неки хоће да чују; неки устају да оду; неки у глас вичу: »Милост, не гњави!«)

Но то говорника ни најмање не збуни, већ немилосрдно настави.

»Господо и браћо! Сматрам за превелику срећу, што ми се пружила тако лепа прилика, да пред скупљеном браћом проговорим и ја коју. (Вика: »На ствар!«). Са дозволом вашом, намера ми је вечерас, да вам у кратким потезима оцртам стање српскога народа овде у Троједници. (Свеопће зевање). Сећаћете се јамачно дивних повластица и привилегија срп. народа у овим земљама, које је на жалост течајем времена, са свим сасецао »политички нож...« (Урнебес са свију страна).

— И тај исти политички нож, Звекићу, сасекао је, као што видим, најпре ваш мозак. Таки да сте се губили одавде, — довикне му професор Микић, који се изненада створио пред њим.

Шта је даље било — сам Аћим не зна, само то зна, да се нашао на једном на улици, удубљен у премишљање, шта је све нарадио вечерас. Те науми, да се још једном врати у дворану. Нека види она, да он није тако пијан, како га малери публици приказују.

*

Последњи Аћимов »малер« за час се разнесе по целој сали. Он беше код свију за који час предмет разговора.

Какав је утисак учинио Аћим са својим вечерашњим поступцима на Злату, можете замислити.

Међу тим је Јова долазио у све већу милост код ње. Он јој беше други »главни курмахер« после онога црномањастог у цвикеру.

Но он поче мало по мало губити расположење и ону безбрижну веселост, која му је увек лебдила на уснама.

Шта беше томе узрок, Бог ће знати.

Можда су га јади друга му из детињства дирнули и сневеселили? Или да се није случајно у Злату..

— За Бога, господине Симићу, шта је то с вама? Вама као да се не допада моје друштво? — питала га је Злата, којој постаде досадно његово ћутање.

— На против госпођице. Ја сам најсрећнији кад сам у вашем друштву.

— Па што сте нерасположени? Или је можда томе узрок господин Аћим?

— Са свим тако. О, госпођице кад би ви знали...

— Но, ваљ'да не мислите још бранити господина Аћима и његове будалаштине? — прекиде га она.

— То не, јер сам и са̂м заклети непријатељ пијанака, од којих потичу сва зла. Али знајте, да све његове вечерашње будалаштине имају свој узрок, који га донекле оправдава.

— А тај узрок господине?

— То сте ви госпођице Злато. Видите госпођице, од онога дана, кад вас је упознао, он управо лудује за вама. Колико је јадник надобијао других класа за ово месец дана, ни броја им се не зна. И то све због вас госпођице.

Она се слатко смејаше.

— О, не смејте се. Ви и не знате, да се дечко може са свим унесрећити ако...

— Па добро. Узмимо да је и тако. Али питам вас, зашто сте ви тако нерасположени?

— То сам и хтео рећи. Аћим Звекић је мој друг и пријатељ од детињства. Још до сада није се догодило ништа, што би нам помутило и уздрмало старо пријатељство Данас на жалост и то се догоди. И ја се љуто кајем, што сам и дошао на ту проклету...

— Но, па шта је то?

— Са свим проста ствар: он мисли да ви мене љубите.

— Ха, ха, ха, ха! — смејаше се она.

— Ви ме госпођице доводите у забуну с вашим поступањем.

— Пазите молим вас. Ено господина Аћима. Будите тако добри, па га дозовите амо.

И заиста, Аћим се приближаваше сасма трезан, али са исквареним и прљавим хаљинама.

Позваше га у друштво.

— Стојим на услузи госпођице — рече Аћим клањајући се Злати, и бацивши презрив поглед преко Јове.

Још он у речи, а онај црномањасти господин с цвикером пред њих.

— Злато, облачи се, па да те пратим кући. Мати те чека. Видиш како си врућа — рече он, нежно је прихватив за руку.

— Допусти Перице да ти преставим господу, — рече му ђаволасто се окренув оној двојици

— Господин Симић и господин Звекић.

— А сад господо, част ми је претставити вам мога драгог вереника Перицу Станковића, коме сам веома захвална за данашње добро проведено вече у вашем друштву — настави ова красна мучитељка, несташно гледајући час у Аћима час у Јову.

Још се једном грациозно поклони и остави са својим будућим мужићем оба пријатеља пренеражена и до дна душе потрешена.

Автономне вести.

Саборски Одбор држао је седнице своје под председништвом Његове Светости патријарха, преузв. госп. Георгија, целе прошле недеље до подне и после подне, а завршио их у прошли петак. Седницама овим присуствовали су чланови високопреосвештени г. епископ пакрачки Мирон, високопреч. архимандрит г. Иларион Руварац, впрч. г. прота Ђорђе Влаховић и преузв. г. Данило Станковић, г. др. Ника Максимовић, г. Миша пл. Рогулић, г. др. Тодор Недељковић, те г.г. др. Михаило Полит фишкал народно-црквених фондова, др. Лаза Секулић секретар и перовођа г. Милан Меандић. Дакле сви чланови осим г. Јосифа Јагића, који је долазак свој извинио. По „С. С.“ рађено је у овој седници ово: Његова Светост отвори седнице и поздрави по обичају присутне чланове. Саопшти, да је Сабор одгођен без да је нови Саборски Одбор изабран, но изјави уједно, да по Саборском Устројству има овај Саборски Одбор радити и даље док се нови не изабере. У осталом, позива чланове Саборског Одбора да обележе у том погледу своје становиште и учине изјаве своје. — Високопреосвештени г. еписком Мирон са своје стране усваја мишљење Његове Светости и сматра, да је законита дужност чланова Саборског Одбора, ма им и не било мило, и даље радити, мотивишући то и тим, да се не чини од зла горе. — Сви присутни су без изузетка ову изјаву високопреосвештеног г. епископа Мирона прихватили и Саборски је Одбор отпочео свој рад, о којем ћемо накнадно извештај донети. За сада саопштавамо да је Саборски Одбор поводом превишњег имендана подастро Његову Величанству најпонизнију своју честитку.

Архидијецезални Административни Одбор у седници својој од 9. (21.) септембра о. г. под председништвом Његове Светости патријарха српског преузвишеног господина Георгија Бранковића, решио је осим осталих и ове предмете: — Известиће се парох Кузмински јереј П. Борић, да му је всл. Саборски Одбор дозволио трогодишњу отплату свештеничко-удовичког мировинског улога и камата. Узета је на знање одлука всл. Саборског Одбора, којом је рачун управе манастира Мале Ремете за 1896. г. коначно одобрио. — Одобрен је у начелу закључак црквене скупштине у Бежанији у подледу градње новог иконостаса у тамошњој цркви, пошто је нацрт исте градње одобрен по Архидијецезалној Конзисторији, те је позвана иста црквена општина, да у своје време поднесе овом Одбору односни дражбени записник са евентуално склопљеним уговором на развићење и клаузриање. — Молба манастира Шишатовца ради зајма од 3000 ф. из манастирског фонда с обвезом повратка исте своте у року од 5 година, препоручена је всл. Саборском Одбору, из разлога у молби наведених. — Тако исто је препоручена и молба манастира Фенека ради зајма од 2500 фор. — Рачун манастира Врдника за друго полгође 1896. поднеће се всл. Саборском Одбору на надразвићење. — У ствари станарине пароха у Руми, поднеће се всл. Саборском Одбору сви на то односећи се списи на више развићење и расуђење. — Одобрен је прорачун црквене општине у Брестачу за 1897. г. — Молба пароха Ј. Момирца у Јакову ради припомоћи из јерархијског фонда из разлога, јер му је парохијска сесија ове године поплави изложена била, спровешће се всл. Саборском Одбору на надлежно званичење. — Поводом молбе јереја Г. В. администратора парохије у Б., да се тамошњој црквеној општини наложи, да му котобању са амбаром сагради, пошто нема где рану сместити, — препоручиће се општини, да дужне зграде за рану ове јесени сагради. — Поводом пријаве парохијског звања у Бешенову, да председник тамошње црквене општине неће парохијски кухињски врт да огради, како је тамошњи црквени одбор закључком својим одредио, издаће се та пријава тамошњем председништву са препоруком, да односни закључак изврши у колико то до сада учињено није. — Поводом тужбе свештеника даљских, а пошто ни један црквено-општински председник не сме самовољно мењати прописани начин издавања паросима плате, то је најстрожије позван тамошњи црквено-општински председник, под претњом свргнућа тамошњим паросима припадајућу им плату по дојакошњем начину сваког првог по новом календару у напред издавати има. — Позваће се црквена општина у Шуљму, да у прорачун за год. 1898. стави трошак за градњу тамошњег парохијског дома. Молба црквене општине у Јамени спровешће се господарственом уреду Петроварадинске имовне општине с препоруком ради получања припомоћи од 2000 фор. у сврху оправке тамошње цркве. — Одобрен је дражбени записник са односним уговорима црквеној општиип у Ст. Бановцима у погледу оправке тамошње цркве. — Одобрен је односни уговор црквеној општини у Јамини у погледу реновирања иконостаса у тамошњој цркви. Замољена је кр. котарска област у Руми, за ооврШно исељивање парохијала у црквеној општини у Краљевцима. — Одоброн је зккључак црквене скупштине у Баноштру и дозвољено јој је сада смештена опћа пучка школа под именом „грчко-источна школска заклада“ на име „српска православна заклада“ грунтовно преведе, с разлога, што је вољна исту кућу за парохијски дом оправити, а још и с разлога, што се тамошњој црквеној општини од стране политичке општине и котарске области оспорава право власништва на упитну кућу. — Одобрен је односни уговор црквене опћине у Лаћарку у погледу оправке тамошње цркве. — Поводом притужбе Б. П. и другова против разних неуредности у црквеној општини у Осеку, изаслан је администратор тамошњег протопрезвитерата, да на лицу места подробно испита наводе у притужби истакнуте. — Одобрени су рачуни неких црквених општина.

Књижевност и уметност.

Како јављају московски листови, гроф Л. Толстој довршује један велики роман из сеоског живота.

*

Из извештаја руске царске академије наука за ову годину види се да академија има: 26 редовних, 8 ванредних и 3 помоћна члана академије. Почасни су јој чланови: цар, девет лица из царског дома, црногорски кнез Никола, папа Лав XIII. и 38 руских и страних научника. Академија има дописних чланова у одсеку физичко-математичком, историјско-филолошком и одсеку за руски језик и књижевност — 219, у које долазе и руски и страни пи ци као Толстој, Григоровић, Хенрик Сенкевић. Академија је потрошила за годину дана 207.850 рубаља. Академија располаже са капиталима, од којих даје 22 сталне награде.

Позив на претплату.

Последња овогодишња четврт приближује се. С тога позивамо наше поштоване претплатнике да обнове претплату.

У прилог „Застави“ није потребно много речи трошити. Цео српски народ зна ко му је она. За добро народа је створена, за добро народа ради, а за њен живот народ се стара. С народом стоји и пада. Народна љубав одржала ју је у тешким временима искушења, а та драгоцена љубав даће јој и сад снаге и моћи, да на задаћи својој истрајно дела.

Она ће чинити све јачом и јачом снагом то, а крила ће јој појачати кад види, да јој народ све обилатијом љубављу признаје рад.

Сваког српског родољуба зове дужност према светој народној ствари, да овде и делом посведочи своје одушевљење за опћу народну ствар

У Новоме Саду, 5. септембра 1897

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Трговина.

НОВИ САД, 30. септембра. Пшеница прве каквоће 11 ф. 60—70 н. Пшеница средња 11 ф. 20—40 н. Пшеница лакша роба 10 ф. 50—80 н. Наполица 10 ф. 50—— н. Јечам 4 ф. 30—50 нов. Зоб 5 ф. 40—50 н. Кукуруз у зрну 4 ф 60—80 н. Кукуруз у клипу 2 ф. 40—50 н. Маст 62 ф. Сланина сува 64 ф. дебела паљена 64 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки 48—50 нов.
„ средњи . . 47—— нов.
„ лаки . . . 44—46 нов.
Све од 1 килограма.
Теоци . 32—36 нов. по клгр.
Јагњци ——— фор. по пару.
Овци . 8—16 фор. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

29. септембра било је . . . . 3.13 мет.
30. септембра било је . . . . 3·09 мет

БРЗОЈАВ „ЗАСТАВИ.“

(Стигао у 12 сахата пре подне.)

Карловци. Синоћ брзи влак дочекало **грађанство и ученици богословије и гимназије у великом броју. Могло је бити 500 –600 људи, који су са факљама, српским барјаком и „Вечнаја памјат“. „Слава Вуку!“ дочекали влак. Шеф штације правио је силне сметње. По налогу дирекције, није дао гимназији и богословији in corpore доћи на штацију због сметње у промету, забрањивао је улаз и факље. Но све узалуд. После влака ишао је народ са факљама до пијаце и ту пред двором бацио на гомилу горуће факље Путем и на пијаци певане су родољубиве песме. На послетку је отпевана царска химна и народ је клицао: Живео краљ! Живела домовина! Живео народ српски! Живео српски патријарх! Слава Вуку! Тада се мирно и достојанствено разишао својим кућама.**

Јавна захвала.

Госпођа Јулијана Ранисављева удова, даровала је овд. свето-заведенској цркви пред Ускрс т. год. Христов гроб у вредности од 1600 фор. а. вр.

Месна српска православна црквена општина, уз захвално признање на овом великом и красном дару, не може овом приликом да прећути и остале знамените прилоге на свету цркву, који показују изванредну доброту срца дарователькина и љубав к милом нам православљу. Ти дарови су:

2000 фор. на украшавање светоуспенске цркве и престол матере божије; 1000 фор. за небо у истом храму: 100 фор. за позлату у свето-завед. цркви; 4 барјака у вредности од 250 фор.; 30 фор. за св. заведенску портанску ограду и за исти храм небо у вредности од 800 фор.; даље једну одежду, сребрно кандило и дар за ограду свето-успенску и т. д.

Све ово признајући ова срп. правосл. црквена општина, овим јавно изриче врло штованој даровательци најтоплију благодарност и кличе: Слава ти и хвала, племенита добротворко, на богатим даровима, којима си показала редак пример доброте, дарежљивости и привржености светој нам вери прадедовској. Живила много и дуго на дику и понос ове општине и целога Српства. Дај Боже, те се таке племените душе хиљадиле у народу нашем!

У В. Бечкереку, на Крстов-дан 1897.

Др. Петровић,
478 председник општине.

ПОЗИВ
У СЕДНИЦЕ КЊИЖЕВНОГ ОДЕЉЕЊА „МАТИЦЕ СРПСКЕ“.

Сва господа члавови Књижевног Одељења позивају се у седнице Књижевног Одељења „Матице Српске“, од којих ће прва бити у четвртак 9. (21.) октобра о. г. а друга одмах други дан после свршене главне скупштине, свагда у 3 часа после подне.

У Новом Саду, 30. септембра (12. октобра) 1897.

Председник „Матице Српске“:
А. Хаџић, с. р.

ПОЗИВ
у редовну годишњу главну скупштину „ДРУШТВА ЗА СРП. НАР. ПОЗОРИШТЕ.“

Господа чланови „друштва за српско народно позориште“ умољавају се, да изволе доћи у редовну годишњу главну скупштину друштвену, која ће се држати у **Новом Саду у петак 24 октобра (5. новембра) 1897. у 9 сахата пре подне** у дворани „Матице Српске“.

Напомиње се, да свака општина и правна дружина, у смислу §. 4. устава друштвеног, има права да бира на 100 фор. прилога једнога, на 1000 фор. двојицу, а на више од 1000 фор. тројицу заступника за сваку скупштину друштвену.

Дневни ред за ову скупштину установљен је овако: 1.) Оверење присутних чланова; — 2.) Извештај о укупној радњи и стању друштвеном; — 3.) Извештај управнога одбора о стању фонда позоришног; — 4.) Извештај о рачунима главне благајне; — 5.) Извештај о рачунима позоришне дружине; — 6.) Извештај скупштинских прегледача о супер-ревизији рачуна позоришних; — 7.) Извештај управе о стању и радњи позоришне дружине; — 8) Допуна трећине чланова управнога одбора; — 9.) Одређење прорачуна на годину дана; — 10.) Предлози, који се у смислу пословног реда поднесу скупштини; — и 11.) Избор одбора за оверење скупштинског записник..

Из седнице управног одбора „друштва за српско народно позориште“, у Новом Саду 22. септембра (4. октобра) 1897.

Начеоник
„друштва за српско народно позориште“:
Др. Лаза Станојевић с. р.

Сава Петровић с. р.
секретар.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМ САДУ.

Изишла је из штампе и може се добити књига:

У СЛАВУ И СПОМЕН ПРЕНОСА ЗЕМНИХ ОСТАТАКА ИЗ БЕЧА У КРАЉЕВСТВО СРБИЈУ У БЕОГРАД, ГОДИНЕ 1897. БЕСАМРТНОГ ОЦА НОВИЈЕ КЊИЖЕВНОСТИ СРПСКЕ СЛАВИ ГОДИШЊЕ СКУПЉАЧА СРПСКИХ НАРОДНИХ УМОТВОРИНА ВУКА СТ. КАРАЦИЋА

НАЈЛЕПШЕ
СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ
ИЗ ЗБИРКЕ
ВУКА СТ. КАРАЏИЋА.

Садржај књизи овој:

1. Косовка дјевојка. — 2. Смрт мајке Југовића. — 3. Маргита дјевојка и Рајко војевода. — 4. Хасанагиница. — 5. Предраг и Ненад. — 6. Дијоба Јакшића. — 7. Бог ником дужан не остаје. — 8. Женидба цара Душана. — 9. Женидба краља Вукашина. — 10. Марко Краљевић и Муса Кесеџија. — 11. Марко Краљевић и Мина од Костура. — 12. Бановић Страхиња. — 13. Невјера љубе Грујичине. — 14. Смрт војводе Каице. — 15. Женидба Стојана Јанковића. — 16. Четири ускока. — 17. Женидба од Задра Тодора. — 18. Иво Сенковић и ага од Рибника. — 19. Мали Радоица. — 20. Куна Хасан-ага и Драгић војвода. — 21. Стари Вујадин. — 22. Старина Новак и дели-Радивоје.

Књига износи 10 штампаних табака или 170 страна великег формата.

Цена је само 30 нов.

Књигу ову препоручише најлепше наши најугледнији листови са ове и оне стране Саве и Дунава, и то нека је довољан доказ, да је књига вредна, да се што више у народ наш унесе.

Иста књига је и латиницом штампана за онај део српскога народа који латиницу чита, а цена је овој књизи 40 новчића.

Ко нам новац бар за три комада унапред пошаље, добиће књигу о нашем трошку — иначе ко једну наручи, нека пошаље још 5 нов. за поштарину.

У Новом Саду, септембра 1897.

С поштовањем
469 4— **Браћа М. Поповићи.**

ОГЛАСИ.

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

Дана 17. октобра 1897. у 10 сати пре подне одржаваће се код овог опћ. поглаглаварства усмена дражба гледе издања у закуп 227 јутара опћинског земљишта у једном комаду а други комад од 68 јутара, за време од 10 година и то почем од 20. октобра 1897. до 20. октобра 1907. г. најбољем нудиоцу уз оброчно плаћање.

Увети и нацрт могу се сваки дан код овог поглаварства увидити.

Опћинско поглаварство у Адашевци 9. октобра 1897.

Начелник:
475 2—3 **Вурдеља.**

МЛАЂИ ПОМОЋНИК

може одмах у мојој мануфактурној, галантеријској и шпецераја трговини ступити Који су у сличној радњи изучили имају првенство.

Перлез, 12. октобра 1897

482 1—2 **Конст. Поповић.**

МЕШОВИТА И МАНУФАКТУРНА
ТРГОВИНА
ЈОВАНА ПАИЧИЋА и СИНА
У ДУНА АДОЊ-У

до 5 недеља потребује вештог помоћника који потпуно мађарским језиком влада, осим мешовите трговине и мануфактурну робу да разуме продавати. Плаћа по способности заслуге до 15 фор. месечно.

481 1—2

Comiss

der Herren und Damen Confection Branche tüchtiger Verkäufer, Schaufenster-Arangeur, der auch als Reisender Verwendbar, der deutschen, serb und ungarischen Sprache mächtig wird sofort acceptirt.

Offert, Zeugnisse nebst fotographie an die Administration dieses Blattes. 479 1—3

1895. године на здравственој **изложби** у Кајиру и 1896. године у Лондону **почасном дипломом и златним одличјем** одликован; од лечничких кача цитета опробан и у већим болницама врло успешно употребљен:

РЕОМА-СПИРИТ

сигурно је спољашње средство и врло брзо дела против сваковрсног телесног ревматичног бола, као **укочености, утрности, реоме, ишијиса, астме** и т. д.

Дејство му у по неком случају задивљује, у колико у чистим хроничним случајевима престају болови једног једног трвења.

Зубобољу и главобољу лечи за 5 минута.

Цена једне боце заједно с упутством **1 круна**, веће боце **2 круне 40 филера**.

Главно стовариште је у Будимпешти у лекарници **Јосифа Терека**, краљева улица бр. 12. и др. A. A. Egger-a лекарница, на вацком венцу бр. 17. — Тако исто у свима престоничким као скоро у свима покрајинским лекарницама, као год и код произвођача:

Widder Gyula, лекар S. A. Ujhely 162 бр.

Наручбине са стране обављају се тачно.

Може се добити и у **Новом Саду**, у лекарници г. **Стевана Херцога.** 441 8—12

Главни и одговорни уредник др. Емил Гаврила.

Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.